

บทความวิจัย

เรื่อง การเปิดประเทศสู่การสิ้นสุดอำนาจโชกุนตระกูลโทะกุงะวะ

โดย

นางสาวกานต์ทิศา ก้อนจันทร์เทศ

รหัสนักศึกษา 05530577

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ เกียรติสหัสกุล

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

บทนำ

ญี่ปุ่นในยุคเอโดะระหว่างปีค.ศ. 1603 -1686 เป็นช่วงที่โชกุนตระกูลโทกุงะวะ อิเอะยะสุ ได้รวมอำนาจและตั้งรัฐบาลโชกุนขึ้นที่เมืองเอโดะ (ปัจจุบันคือโตเกียว) ในค.ศ. 1603 และภายหลังจากนั้นอีก 250 ปี การปกครองทั้งหลายก็ตกอยู่ในอำนาจของตระกูลโทกุงะวะ รัฐบาลได้ดำเนินการยึดอำนาจจากจักรพรรดิ เชื้อพระวงศ์ และพระสงฆ์จนหมดสิ้น ต่อมาก็ได้ทำการปิดประเทศและห้ามนับถือศาสนาคริสต์ แต่เนื่องจากการปกครองเกษตรกรอย่างเข้มงวดของรัฐบาลและความสงบที่ต่อเนื่องมานานถึง 250 ปี ได้ทำลายระบบพึ่งพาตัวเองของเกษตรกร ไปทีละเล็กละน้อยทำให้พวกเขาากจนลงจนเดือดร้อน และการปิดประเทศที่ส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นล้าหลัง ส่งผลให้การปกครองของตระกูลโทกุงะวะเริ่มเกิดความสั่นคลอน อันเนื่องมาจากในปีค.ศ. 1853 ได้เกิดเหตุการณ์ที่นายพลเรือจัตวาเพอร์รี่ แห่งสหรัฐอเมริกามาถึงญี่ปุ่นและทำการกดดัน คุกคามเพื่อที่จะให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศจึงทำให้เกิดการปฏิรูปเมจิเพื่อคืนอำนาจให้จักรพรรดิ

ดังนั้นการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่ทำให้ชาติตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาต้องการที่จะเข้ามามีอำนาจรวมไปถึงท่าทีของการเจรจาในเชิงคุกคามเพื่อที่จะเปิดประเทศญี่ปุ่น โดยเป็นเหตุการณ์ที่เกิดในยุคที่โชกุนโทกุงะวะเป็นผู้ครอบครองอำนาจ จึงเป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจและควรเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาจึงได้ตัดสินใจค้นคว้าข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมที่ทำให้ชาติตะวันตกมีความสนใจที่จะเข้ามาทำการค้าและเปิดเมืองท่าในญี่ปุ่น รวมทั้งศึกษาสาเหตุของการล่มสลายของตระกูลโทกุงะวะ ซึ่งจะได้อธิบายประเด็นศึกษาดังกล่าวโดยลำดับดังนี้

ผลการวิจัย

1.การดำเนินการเปิดประเทศญี่ปุ่นของชาติตะวันตก

จากการศึกษาการเข้ามายังประเทศญี่ปุ่นของชาติตะวันตกเพื่อผลักดันให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศสามารถเห็นถึงการดำเนินการของชาติตะวันตกในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งสาส์นเพื่อขอมีสัมพันธไมตรีอันดี จนถึงการข่มขู่และคุกคามด้วยกองกำลังเรือรบขนาดใหญ่เพื่อให้ญี่ปุ่นยอมเปิดประเทศ จนในที่สุดรัฐบาลโชกุนต้องยอมลงนามในสนธิสัญญาอะนะวะวะ เพื่อให้สหรัฐอเมริกาสามารถนำเรือเข้ามาจอดเทียบท่า รวมทั้งสามารถเข้ามาทำการค้าขายกับประเทศได้อีกด้วย ซึ่งหากวิเคราะห์ถึงวิธีดำเนินการของตะวันตกเพื่อให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศสามารถอธิบายผ่านวิธีการดำเนินการตามช่วงเวลาของการดำเนินการได้ดังนี้

1.1 ความพยายามของชาติตะวันตกที่จะเปิดการค้ากับญี่ปุ่น

ในค.ศ. 1844 นับเป็นปีที่ต่างชาติมีความสนใจในญี่ปุ่น โดยเฉพาะอันสืบเนื่องมาจาก สงครามฝิ่นในจีน ในฤดูร้อนนั้นเองกษัตริย์คัตซึได้ส่งพระราชสาสน์มากับเรือคัตซึที่นางาซากิ ถึงโชกุน ขอให้พิจารณาเปิดประเทศญี่ปุ่นเพราะได้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นในยุโรปแล้ว แต่รัฐบาลเอโดะก็ได้ตอบปฏิเสธในวันที่ 5 กรกฎาคม ค.ศ. 1845 ว่าญี่ปุ่นยอมตกลงมีการค้าแบบ จำกัดกับคัตซึและจีนเท่านั้นจะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ต่างๆที่วางไว้ (เพ็ญศรี กาญจนมัย 2538: 91) นอกจากนี้คัตซึแล้ว ต่อมาอังกฤษและรัสเซีย ทั้ง 2 ชาตินี้ต่างมีความสนใจในญี่ปุ่นอยู่เช่นเดียวกัน โดยที่อังกฤษนั้นแท้จริงก็มีแผนการตามแนวคิดของเซอร์จอห์น เดวิส ข้าหลวงตรวจการณ์ทางการค้าของอังกฤษในเกาะฮ่องกงที่จะใช้กำลังเข้าบังคับญี่ปุ่นให้เปิดประเทศ แต่ปรากฏว่าจอห์น เดวิส ยังไม่มีกำลังที่เพียงพอจึงต้องรอไว้ก่อน ในขณะที่รัสเซียที่ก็สนใจญี่ปุ่นมาเป็นเวลานาน เช่นเดียวกัน รัสเซียนั้นถือได้ว่าเป็นชาติตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาขอให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ โดยใน ค.ศ. 1804 รัสเซียได้ส่งคณะทูตมาเจรจาแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ภายหลังจากมาพลเรือปู้เตียติน ได้วางแผนสำรวจฝั่งทะเลของรัสเซียในส่วนของที่ติดกับญี่ปุ่น โดยที่ได้รับการสนับสนุนจากพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศก็ได้ขัดขวางเอาไว้ก่อนโดยที่มีเหตุผลคือ รัสเซียยังไม่มีผลประโยชน์อะไรที่แท้จริงไม่ว่าทางการค้าหรืออื่นใด จึงไม่อาจแน่ใจว่าจะได้ประโยชน์ทางการค้ากับญี่ปุ่น แผนเปิดประเทศญี่ปุ่นของรัสเซียจึงถูกล้มเลิกไป แต่ถึงอย่างนั้นพวกเขาก็ไม่ได้ละทิ้งไปเสียทีเดียว ยังคงจับตาดูการดำเนินการของอังกฤษกับอเมริกาอยู่ตลอด

ส่วนของสหรัฐอเมริกาที่ความต้องการจะติดต่อทำการค้าขายกับญี่ปุ่นมากที่สุด ด้วยความที่เป็นประเทศใหม่ และเพิ่งปลดแอกจากแผ่นดินแม่คืออังกฤษได้ไม่นานนัก จึงมีความพยายามที่จะ ดำเนินการแสวงหาผลกำไรเข้าสู่ประเทศให้ได้มากที่สุด เพราะญี่ปุ่นนั้นมีความสำคัญด้าน ยุทธศาสตร์ต่ออเมริกาเป็นอย่างมาก อีกทั้งทางด้านตะวันออกของญี่ปุ่นไม่ไกลจากอเมริกาและ รัสเซียมากนัก รวมไปถึงเรือหาปลาวาฬของอเมริกาต้องเข้ามาทางน่านน้ำของญี่ปุ่น เป็นเวลาหลาย ปีมาแล้วที่นักล่าปลาวาฬชาวอเมริกันที่แล่นเรือมาแต่ละปีเฉลี่ยปีละประมาณ 200 ลำได้เดินทางไป ยังมหาสมุทรแปซิฟิกเพื่อล่าปลาวาฬรวมถึงเรือสินค้าที่มุ่งมาค้าขายยังเมืองกวางตุ้งซึ่งได้กำไรดีก็ได้ เลียบมาทางชายฝั่งทะเลตะวันออกของญี่ปุ่น เรือสินค้าของอเมริกาที่ใช้ในการซื้อขายสินค้ากับ

ประเทศจีนนั้นก็ต้องแล่นผ่านพื้นที่ของญี่ปุ่นอยู่เสมอ อเมริกาจึงมีความต้องการอย่างยิ่งที่จะให้ญี่ปุ่นเปิดเมืองทำให้สามารถนำเรือหาปลาและเรือสินค้าของตนเข้าไปจอดพักเพื่อเติมเสบียงและเติมถ่านหินได้ แต่นอกเหนือจากนั้นแล้ว เรือเดินสมุทรของอเมริกันและฝั่งชาวยุโรปยังมาอับปางที่ญี่ปุ่นอยู่บ่อยครั้ง เพราะกฎหมายของญี่ปุ่นที่มีอยู่ว่าหากมีชาวต่างชาติหลุดเข้ามาในญี่ปุ่นไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม จะต้องถูกฆ่าทั้งหมด สหรัฐอเมริกาจึงไม่สามารถทนกับสถานการณ์เช่นนี้ได้ ยิ่งไปกว่านั้นการค้าที่มีผลที่ดีกับตะวันออกไกลได้เป็นตัวจุดไฟในหัวใจให้กับอเมริกาอยู่เสมอ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการใช้เรือไฟในการขนส่งรวมถึงข้อเท็จจริงที่ว่าเส้นทางที่สั้นที่สุดที่จะไปยังแผ่นดินใหญ่ของเอเชีย ผ่านใกล้กับฝั่งทะเลญี่ปุ่น ทั้งหมดนี้จึงเป็นความจำเป็นที่ชาติมหาอำนาจตะวันตกเรียกร้องเพื่อหาทางติดต่อทำข้อตกลงกับญี่ปุ่นอยู่เสมอ แต่หากพิจารณาจากเหล่าประเทศมหาอำนาจที่มีความต้องการที่จะเปิดประเทศญี่ปุ่นนั้น ประเทศแรกเริ่มที่บังคับให้โชกุนเปิดประเทศให้ตนนั้นก็คือรัสเซีย เพราะเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1852 นั้นนายพลเรือเอกรัสเซียที่ชื่อ ปูเตียติน ได้แล่นเรือเป็นระยะไกลจากยุโรปมายังตะวันออกไกลเพื่อชักจูงให้ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาพาณิชย์ด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อเรือสินค้าของปูเตียตินแล่นมาใกล้กับเมืองนางาซากิในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1853 กองเรือรบภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลเรือแมทธิว ซี. เพอร์รี่ นั้นได้ยื่นขอเสนอคำขาดให้กับโชกุนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (ริชาร์ด สตอร์รี่ 2520 : 78)

ความพยายามครั้งแรกของสหรัฐอเมริกาที่จะดำเนินการเปิดประเทศญี่ปุ่นเริ่มต้นเมื่อใน ค.ศ. 1845 พ่อค้าที่ชื่ออารอน ปาล์มเมอร์ ที่ลุกขึ้นมารุกเร้าให้รัฐบาลเห็นถึงผลประโยชน์ที่อเมริกาจะได้รับจากการเปิดประเทศญี่ปุ่นเป็นรายแรกๆ นอกจากทางการค้าแล้วก็ยังมีผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้าปลาทางแปซิฟิกตอนเหนือและรอบๆเกาะญี่ปุ่น อีกทั้งอเมริกาที่จะต้องไปติดต่อทางการค้ากับจีนก็ต้องแล่นผ่านพื้นที่ของเกาะญี่ปุ่นและยังต้องแวะเติมเสบียง แต่รัฐบาลมีกฎที่เอาโทษชาวต่างชาติที่ขึ้นฝั่งที่ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาจึงเริ่มเคลื่อนไหวโดยการส่งนาย เจมส์ บิดเดิ้ล (James Biddle) มาเจรจากับญี่ปุ่นแต่ก็มีการกำชับเอาไว้ไม่ให้แสดงท่าทีที่คุกคามออกไป แต่ก็เป็นการล้มเหลว ต่อมาภายหลังเกิดเรือของอเมริกันอับปางนอกน่านน้ำญี่ปุ่น ลูกเรือชาวอเมริกันจึงถูกจับตัวเอาไว้ รัฐบาลอเมริกาจึงส่งเรือมาเทียบท่าที่เมืองนางาซากิเพื่อเจรจาขอตัวลูกเรือคืน ซึ่งการเจรจาก็สำเร็จ แต่ยังไม่สามารถที่จะสานสัมพันธ์ทางการทูตได้ ใน ค.ศ. 1846-1848 ก็ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสหรัฐอเมริกาคือได้มีการครอบครองสิทธิของอเมริกาในมลรัฐ โอเรกอนและ

แคลิฟอร์เนีย นักธุรกิจได้รวมตัวกันก่อตั้งบริษัทเดินเรือข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกขึ้น เป้าหมายของบริษัทเหล่านี้ก็เพื่อแล่นเรือทำการค้าขายในแปซิฟิกติดต่อกับจีน ด้วยเหตุนี้ญี่ปุ่นที่ตั้งอยู่ในเส้นทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนจึงมีความสำคัญขึ้นมาอีกมาก (วิระชัย โขคมุกดา 2554 : 201)

โดยสรุป การที่ชาติตะวันตกไม่ว่าจะเป็นรัสเซีย อังกฤษ หรือสหรัฐอเมริกาต่างก็มีความต้องการที่จะให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศและทำการค้าร่วมกัน เพราะความสำคัญด้านยุทธศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นที่เป็นดินแดนที่อยู่ติดกับมหาสมุทรแปซิฟิกซึ่งเป็นแหล่งการทำการค้าที่ดี อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ทางผ่านเพื่อที่จะเดินทางไปทำการค้าขายกับประเทศจีน และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรในญี่ปุ่นที่มีมากมาย โดยเฉพาะถ่านหิน โดยในส่วนของสหรัฐอเมริกาที่มีปัจจัยหลายประการที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเปิดประเทศญี่ปุ่น เช่น ความเจริญในด้านการค้าขายกับจีนที่เมืองกวางตุ้ง ความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมจับปลาวาฬของอเมริกาในมหาสมุทรแปซิฟิก ความเจริญของรัฐแคลิฟอร์เนียที่เกิดจากการค้นพบทองคำ รวมถึงความก้าวหน้าของการเดินเรือกลไฟ ซึ่งหากสหรัฐอเมริกาสามารถดำเนินการเปิดประเทศญี่ปุ่นได้ ผลประโยชน์ของอเมริกาในน่านน้ำแปซิฟิกก็จะได้รับผลประโยชน์ทางการค้าอย่างเต็มที่

1.2 การเข้ามาของพลเรือเอกแมทธิว ซี.เพอร์รี่เพื่อบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ

สหรัฐอเมริกาที่เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเปิดประเทศญี่ปุ่นก็ยังไม่ล้มเลิกที่จะทำสัญญาร่วมกับญี่ปุ่นเพื่อให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ จึงได้มีการมอบหมายให้นายพลเรือเอกแมทธิว ซี.เพอร์รี่ (Matthew C. Perry) ออกเดินเรือเพื่อบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศต้อนรับการเดินทางมาของสหรัฐอเมริกา เพอร์รี่ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับญี่ปุ่นทุกอย่างเท่าที่พอจะหาได้ เขาจึงได้เห็นว่าควรจะใช้กองเรือรบขนาดย่อมที่เข้มแข็งพอที่ชาวญี่ปุ่นจะเกรงกลัวถึงอำนาจของอเมริกา เพอร์รี่มีเรือจักรไอน้ำที่ดีที่สุดของกองทัพเรืออยู่สองลำซึ่งมีชื่อว่าเรือซัสเควานาและเรือมิสซิสซิปปี ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของเพอร์รี่ในปี ค.ศ. 1847 และได้ปฏิบัติภารกิจอย่างดียิ่งที่เมืองเวรา ครูซมาแล้ว ตัวเพอร์รี่เองนั้นมีความมั่นใจอย่างเต็มที่ในความสามารถของเขาที่จะบังคับให้ญี่ปุ่นเซ็นสนธิสัญญาได้ เขาได้ตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายพื้นฐานเพื่อสำหรับการเดินทางในครั้งนี้ซึ่งเป็นคำสั่งที่อยู่ในรูปของจดหมายลงวันที่ 5 พฤศจิกายน ค.ศ. 1852 โดยจดหมายนี้เป็นวัตถุประสงค์ของ

สหรัฐอเมริกาที่ต้องการเจรจากับญี่ปุ่นที่มีอยู่ 3 ประการด้วยกันคือ 1. เพื่อจัดการป้องกันลูกเรือและทรัพย์สินสมบัติของอเมริกา 2. เพื่ออนุญาตให้เรืออเมริกันเข้าไปจอดในท่าเรือได้หนึ่งแห่งหรือมากกว่านั้นเพื่อเติมเสบียงอาหารและเพื่อจัดตั้งสถานีเติมถ่านหินและ 3. เพื่อดำเนินการค้าโดยการขายหรือแลกเปลี่ยน (ฮิวจ์ บอร์ดัน 2526 : 17)

คำสั่งดังกล่าวนี้จำเป็นที่จะต้องอธิบายแก่ชาวญี่ปุ่น เพราะชาวญี่ปุ่นไม่มีความไว้วางใจในอังกฤษและมหาอำนาจยุโรปอื่นๆ ในการอธิบายนั้นได้กล่าวว่อเมริกาไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประเทศในยุโรป แต่สหรัฐอเมริกานั้นเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่หลายเมืองซึ่งขยายจากมหาสมุทรแอตแลนติกจนไปถึงมหาสมุทรแปซิฟิก และสหรัฐอเมริกานั้นสามารถไปถึงญี่ปุ่นได้ภายใน 20 วันโดยอาศัยเรือจักรไอน้ำ ยิ่งไปกว่านั้นในการเจรจาถ้าญี่ปุ่นไม่แสดงท่าทีที่จะยกเลิกการอยู่โดดเดี่ยวอเมริกาก็จะปฏิบัติการอย่างเด็ดขาด (ฮิวจ์ บอร์ดัน 2526 : 17)

ในที่สุดสหรัฐอเมริกาก็ได้เตรียมการเพื่อความแน่นอนไม่ให้ล้มเหลว โดยในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1853 กองเรือรบสี่ลำของเพอร์รี่ก็พร้อมสำหรับการเดินทาง โดยมีทั้งเรือฟริเกตใช้ไอน้ำอีกสองลำไปญี่ปุ่นพร้อมเรือรบขนาดเล็กอีกสองลำมุ่งตรงไปยังอ่าวเอโดะซึ่งทางตอนเหนือของอ่าวเป็นที่ตั้งศูนย์อำนาจของเผด็จการโทกูงวะ ภายหลังจากนั้นกองเรือรบที่เรียกว่าเรือดำก็ได้แล่นมาถึงญี่ปุ่นในวันที่ 8 กรกฎาคม ค.ศ. 1853 เมื่อเรือกลไฟสองลำและเรือใบอีกสองลำภายใต้การบังคับบัญชาของเพอร์รี่ก็ทอดสมออยู่นอกฝั่งเมืองอุระวะ ซึ่งอยู่ตอนล่างของอ่าวเอโดะ เรือยามฝั่งของญี่ปุ่นรีบรุกเข้ามาเพื่อที่จะขับไล่กองเรืออเมริกันเหล่านี้โดยทันที แต่เนื่องจากความเร็วของเรือจักรไอน้ำที่เรือญี่ปุ่นไม่สามารถตามทันได้ ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะให้มีการค้าและต้องการซื้อถ่านหินจากญี่ปุ่นเพื่อเป็นเชื้อเพลิงสำหรับเรือและการกำหนดให้ญี่ปุ่นเป็นจุดแวะซื้อเสบียงอาหารในระหว่างการค้าปลาวาฬ สหรัฐอเมริกาเรียกร้องให้ญี่ปุ่นให้การต้อนรับเขาในฐานะทูตอเมริกันด้วยดี พร้อมกับยื่นสาส์นจากประธานาธิบดีฟิลเมอร์ (President Millard Fillmore) แสดงถึงความจำนงที่จะเจรจาทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่นแต่โดยดี โดยเนื้อหาภายในสาส์นมีข้อความตอนหนึ่งที่ว่า “เพอร์รี่ได้ถูกส่งมา เพื่อให้สหรัฐอเมริกากับญี่ปุ่นดำรงอยู่อย่างมีมิตรไมตรีจิตต่อกันและมีความสัมพันธ์ทางการค้าซึ่งกันและกัน” สาส์นของประธานาธิบดีฟิลเมอร์ฉบับนี้แสดงออกถึงมิตรไมตรีอันดี โดยขอให้ญี่ปุ่นได้เปิดเมืองท่าให้อเมริกาสามารถแวะเข้ามาจอดเพื่อเติมถ่านหินหรือเสบียงอาหารและ

ทำการค้าขาย โดยอเมริกาเห็นว่าเป็นการกระทำที่มีเหตุผลและมีสันติแต่ภายในศาสน์ก็ยังมีเนื้อหาที่มีท่าทีคุกคามอยู่บ้าง จากการเจรจาในครั้งก่อนของนาย เจมส์ บิดเคิล ที่หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่คุกคามประสบความล้มเหลว คราวนี้เพอร์รี่จึงไม่ปล่อยให้เป็นอย่างนั้นอีกต่อไป

ข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาที่จะขอเข้ามาสร้างความสัมพันธ์ทางการค้า ต้องการให้ญี่ปุ่นปฏิบัติต่อลูกเรืออเมริกาเป็นอย่างดีและต้องการให้เรือกลไฟของอเมริกาได้รับการจอดในญี่ปุ่นเพื่อเติมถ่านหินและเสบียง ข้อเรียกร้องเหล่านี้ล้วนเป็นการขัดกับนโยบายที่จะยอมรับได้ตามประเพณีการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของญี่ปุ่น สภาอาวุโสต่างมองว่าการยอมรับข้อเรียกร้องของอเมริกาจะเป็นการขัดกับนโยบายเดิม และการทำยอมรับข้อเรียกร้องเช่นนั้นก็จะทำให้เกิดขึ้นอีกกับทั้งคัตซ์ อังกฤษ รัสเซียและฝรั่งเศส ที่พยายามบีบบังคับให้ญี่ปุ่นยินยอมตามความต้องการของอเมริกา ซึ่งก็เท่ากับว่าญี่ปุ่นยอมสยบให้อย่างหมดศักดิ์ศรี รัฐบาลเองก็จะอยู่ในภาวะถูกโจมตีจากกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยแต่ถ้าปฏิเสธข้อเรียกร้องก็จะเป็นการแสดงความเป็นศัตรูกับอเมริกา ดังนั้นการมาถึงของเพอร์รี่และการส่งมอบสาส์นอย่างเป็นทางการนั้น ก่อให้เกิดการตกตะลึงแก่คนทุกชนชั้นในเอโดะ การเวียนสาส์นของประธานาธิบดีฟิลเมอร์โดยโชกุนยิ่งทำให้เกิดความตกใจรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลโทะกุงะวะเกิดความหวาดกลัวเป็นอย่างมาก จนต้องขอความเห็นจากไคเมียวทั้งหลาย ความคิดเห็นของไคเมียวถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มเท่าๆกัน คือกลุ่มแรกสนับสนุนให้มีการค้าบางรูปแบบกับสหรัฐอเมริกา กลุ่มที่สองสนับสนุนให้หลีกเลี่ยงการแสดงตนเป็นศัตรูเพื่อประเทศมีเวลาพอที่จะเสริมกำลังป้องกันตัวเองให้มากขึ้น ส่วนกลุ่มที่สามที่เป็นกลุ่มสุดท้ายเห็นว่าไม่ควรเปลี่ยนแปลงนโยบายและปฏิเสธข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา การเข้ามาของเพอร์รี่นั้นได้สร้างความตื่นตระหนกแก่ประชาชนเป็นอย่างมากเพอร์รี่รู้ดีว่าหลายประเทศในยุโรปเช่น รัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศสต่างก็มุ่งที่จะเข้ามาทำการผูกขาดทางค้ากับญี่ปุ่นเขาจึงได้พยายามข่มขู่ญี่ปุ่นด้วยการแสดงพลาณภาพของเครื่องจักรไอน้ำและเรือรบ เขาได้ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะกลับมาอีกครั้งพร้อมด้วยเรือรบที่มากกว่าเดิมเพื่อมารับคำตอบทำให้รัฐบาลตื่นตระหนก จึงยอมรับสาส์นและได้ระดมความคิดเห็นของบรรดาเจ้าขุนนางเพื่อประกอบการตัดสินใจแต่ดูเหมือนว่าทุกฝ่ายจะสนับสนุนทัศนะของกลุ่มสุดท้ายนี้ นั่นคือเพอร์รี่จะต้องกลับออกไปและไม่มีการทำสนธิสัญญาใดๆทั้งสิ้น (ฮิวจ์ บอร์ดัน 2526 : 43)

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าประเทศมหาอำนาจตะวันตกที่มีความสนใจในญี่ปุ่นอย่างที่สุดก็คือสหรัฐอเมริกาที่มีความพยายามเป็นอย่างมากที่จะดำเนินการเปิดประเทศญี่ปุ่นโดยสันติวิธีให้ได้ โดยมีการวางแผนต่างๆที่จะส่งคณะทูตโดยทางเรือเพื่อการทำสนธิสัญญาและการเปิดประเทศญี่ปุ่นสู่โลกตะวันตก จะเห็นได้ชัดว่าสหรัฐอเมริกาได้เริ่มต้นในการบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดตัวเองออกมาตั้งแต่ในตอนกลางศตวรรษที่ 19 แต่ญี่ปุ่นไม่สนใจและไม่กลัวพลังอำนาจตะวันตก จนในท้ายที่สุดอเมริกาจึงต้องใช้กำลังในการบังคับขู่เข็ญและแสดงให้เห็นถึงพหุภาพทางด้านกองกำลังเพื่อต้องการให้ญี่ปุ่นเกิดความเกรงกลัว

1.3 การร่วมลงนามในสนธิสัญญาอะนะงะวะและอนุสัญญาอื่นๆ

การเข้ามายังญี่ปุ่นของนายพลเรือแมทธิว ซี. เพอร์รี่ กับการนำเรือรบดำที่สร้างความรู้สึกรกรกลัวอย่างมากเข้ามายังบริเวณชายฝั่ง เรือที่เดินทางมาครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1853 นี้มี 4 ลำด้วยกัน ชาวญี่ปุ่นส่วนมากที่ไม่เคยเห็นเรือเช่นนี้มาก่อนจึงเกิดความประหลาดใจกันอย่างมาก แต่รัฐบาลเมืองเอโดะนั้นมิได้มีท่าทีประหลาดใจใดๆ เพราะรัฐบาลญี่ปุ่นได้รับคำเตือนจากชาวต่างชาติมาแล้วว่ากำลังมีกองเรือเดินทางมา นอกจากนี้ยังมีข่าวเกี่ยวกับกองเรือรบของเพอร์รี่ที่มาจากโอกินาวามาถึงยังเมืองเอโดะอยู่ก่อนหน้าแล้ว เพราะว่าเพอร์รี่อยู่ที่หมู่เกาะริวกิวก่อนที่จะมายังญี่ปุ่น และเพอร์รี่เองก็มีความตั้งใจที่จะให้ข่าวการมาถึงของเขาให้รู้ล่วงหน้าไปถึงเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นเสียก่อนด้วย

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1854 นายพลเรือแมทธิว ซี.เพอร์รี่ ก็ได้กลับมาอีกครั้งด้วยจำนวนเรือที่มากขึ้นเป็น 8 ลำเขาไม่ต้องการคำตอบที่บ่ายเบี่ยงของญี่ปุ่นอีกต่อไป ทั้งนี้เพราะทั้งอังกฤษและรัสเซียก็มีความสนใจที่จะเข้ามาเปิดประเทศญี่ปุ่นด้วยเช่นเดียวกัน สหรัฐอเมริกาจึงต้องปฏิบัติการเสียก่อน ญี่ปุ่นมีความเชื่อว่าตนต้องเผชิญหน้ากับการถูกโจมตีถ้าไม่ยอมรับข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นจึงตกลงให้มีการเจรจาที่เมืองอะนะงะวะอันเป็นจุดที่ใกล้เมืองเอโดะ และแล้วคำตอบของโชกุนตามข้อเรียกร้องใน สาส์นของประธานาธิบดีฟิลเมอร์ก็ถูกส่งไปเมื่อวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ. 1854 โดยญี่ปุ่นยอมทำตามข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาในเรื่องการจัดหาถ่านหินและเสบียงต่างๆ รวมทั้งจะปฏิบัติต่อเรือและลูกเรืออเมริกันเป็นอย่างดี แต่มีข้อจำกัดบางประการคือ ถ่านหินและสิ่งของบางอย่างจะสามารถหาซื้อได้เฉพาะที่เมืองนางาซากิเท่านั้นหลังจากหนึ่งปีไป

แล้ว และจะไม่อนุญาตให้มีการค้าอื่นใดอีก ส่วนปัญหาอื่นๆที่ยังไม่อาจตกลงกันได้ในกรณีทำเรื่องที่ เหมาะสมสำหรับให้เรืออเมริกันแวะจอดนั้น เพอร์รี่ได้เรียกร้องให้เปิดเมืองท่าคະนะงะวะแทนเมือง นางาซากิ แต่รัฐบาลญี่ปุ่นเห็นว่าเมืองคະนะงะวะนั้นอยู่ใกล้กับศูนย์กลางของรัฐบาลมากเกินไป ญี่ปุ่นจึงเสนอเมืองใหม่ที่อยู่ไกลออกไปซึ่งก็เป็นทีพอใจของทั้งสองฝ่ายคือเมืองฮาโกดาเตะทาง ตอนเหนือของเกาะฮอกไกโด และเมืองชิโมดะ ในปลายคาบสมุทรอิซุ ดังนั้นทั้งสองประเทศจึงได้ ร่วมลงนามในสนธิสัญญาคະนะงะวะ (Treaty of Kanagawa) ร่วมกันที่อ่าวเอโดะ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1854 (ฮิวจ์ บอร์ดัน 2526 : 49) โดยในการร่วมลงนามในสนธิสัญญานี้มีข้อตกลง สำคัญที่สหรัฐอเมริกาเรียกร้องให้ปฏิบัติตาม ดังนี้

1. สันติภาพและมิตรภาพระหว่างอเมริกาและญี่ปุ่นจะมีต่อกันเป็นนิรันดร์
2. ให้เมืองท่าชิโมดะและฮาโกดาเตะเปิดให้เรืออเมริกาเข้าจอดได้ และญี่ปุ่นจะต้องจัด เชื้อเพลิงเสบียงอาหารให้ ตามความจำเป็น
3. สงเคราะห์ลูกเรือที่อับปาง โดยมีต้องเรียกค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายใดๆ
4. ชาวอเมริกันมีเสรีภาพดูขงชาวโลกทั้งหลายและจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน
5. ชาวอเมริกันที่เมืองท่าทั้งสอง จะมีเสรีภาพเข้าไปถึงตลอดเขตอันกำหนดไว้
6. ระมัดระวังในการถ่ายสินค้าให้เป็นไปโดยสวัสดิภาพทั้งสองฝ่าย
7. ให้การค้าแพร่ไปถึงเมืองท่าต่างๆด้วยความสม่าเสมอ
8. พื้น น้ำ ถ่าน เสบียง ต้องอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าพนักงานญี่ปุ่นนั้น
9. ให้ถือว่าอเมริกาเป็นชาติที่พึงได้รับการสงเคราะห์อย่างยิ่ง
10. นาวิของสหรัฐอเมริกาจะเข้าจอดได้ในเฉพาะเมืองดังกล่าว เว้นแต่เมื่อมีความจำเป็นใน กรณีอากาศวิปริต
11. จะแลกเปลี่ยนสัตยาบันสาส์นกันได้ในระยะเวลา 18 เดือน (สงวน อ้นคง 2508 : 236)

การร่วมกันลงนามในสนธิสัญญาขณะนั้นจึงเป็นการทำให้การอยู่โดดเดี่ยวมาเป็นเวลายาวนานของญี่ปุ่นสิ้นสุดลง ความสำเร็จในการลงนามดังกล่าวนี้มีปัจจัยที่สนับสนุนอยู่หลายประการนั่นคือ เพอร์รี่ได้มีการเตรียมการอย่างรอบคอบ และดำเนินตามนโยบายซึ่งสร้างความประทับใจให้แก่ชาวญี่ปุ่นที่ร่วมการเจรจาเป็นอย่างดี คำตอบจากบรรดาไคเมียวเกี่ยวกับข้อเสนอแนะให้เลิกนโยบายอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้แสดงให้เห็นว่า แม้คนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าญี่ปุ่นควรปิดประเทศต่อไปก็ตาม แต่หลายคนก็มองว่าสงครามหมายถึงการพ่ายแพ้ และรัฐบาลเองก็ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงสงครามในทุกกรณี

ต่อมาในภายหลังเมื่อญี่ปุ่นต้องประสบกับปัญหาคำเรียกร้องเป็นครั้งที่สองจากการนำของทาวน์เซนต์ แฮร์ริส (Townsend Harris) กงสุลชาวอเมริกันที่มาประจำอยู่ที่เมืองชิโมดะ เขาได้รับคำสั่งจากกรุงวอชิงตันให้เจรจาท่าสนธิสัญญาทางการค้ากับญี่ปุ่น แฮร์ริสได้ใช้เทคนิคในทางการทูตเพื่อให้ได้มาซึ่งสนธิสัญญาทางการค้า โดยการสร้างภาพความหายนะที่ประเทศมหาอำนาจที่เป็นเพื่อนบ้านของญี่ปุ่นคือจีนได้รับจากการใช้กำลังของตะวันตก ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1858 รัฐบาลโชกุนจำต้องเปลี่ยนท่าทียอมรับพิจารณาข้อเรียกร้องของแฮร์ริส โชกุนได้ขอความเห็นไปยังบรรดาไคเมียวต่างๆ ความเห็นส่วนมากไม่ต่อต้านการเปิดการค้ากับต่างประเทศตั้งสมัยก่อน แต่ความเห็นส่วนมากให้โชกุนขอความเห็นชอบจากจักรพรรดิเสียก่อนจึงจะตกลงทำสัญญาการค้าร่วมกับแฮร์ริสได้ ตัวแฮร์ริสเองนั้นได้ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับประเทศจีน ซึ่งสิ้นสุดลงด้วยสนธิสัญญาเทียนสิน (Tientsin Treaty) สร้างการขู่เข็ญรัฐบาลโชกุนอีกชั้นหนึ่งโดยการพยายามชักจูงรัฐบาลโชกุนให้เห็นว่าการทำสนธิสัญญากับอเมริกาตามข้อเสนอ นั้นยังจะเป็นผลดีกับญี่ปุ่นเอง ในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 1858 อินาโอบุเกะในฐานะเป็นผู้สำเร็จราชการของโชกุนจึงได้เซ็นสนธิสัญญากับแฮร์ริส โดยมีข้อความดังนี้

1. จะมีการแลกเปลี่ยนทูต และกงสุลกันในระหว่างประเทศอเมริกากับญี่ปุ่น
2. ญี่ปุ่นจะเปิดเมืองท่าฮาโกดาเตะ คุซะงะวะและนางาซากิ ให้ทำการค้าขายได้โดยเสรีตั้งแต่วันเซ็นสนธิสัญญานั้นเป็นต้นไป ส่วนเมืองท่าอื่นๆ ให้เปิดการค้าขายได้โดยเสรีตามวันดังกล่าวต่อไปนี้ นิกิตะ วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1860 เฮียวโงะ (โกเบ) วันที่ มกราคม ค.ศ. 1863

เอโดะและโอซาก้าจะเปิดให้ชาวเมืองอเมริกันทำการค้าและพักอาศัยได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1863 ตามลำดับ

3. ภาษีศุลกากร ส่วนมากเก็บได้ 5 เปอร์เซ็นต์ของราคาทั้งสินค้าขาออกและขาเข้า
4. ให้ชาวสัญชาติอเมริกันมีสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในดินแดนญี่ปุ่น
5. ให้ชนชาติอเมริกันที่อาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น มีสิทธิในการนับถือศาสนา
6. ให้สนธิสัญญานี้มีการแก้ไขได้ภายหลัง วันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1872 (เจียน ชีระวิทย์

2511 : 48)

ในที่สุด นายแฮร์ริสก็ได้ดำเนินงานเป็นผลสำเร็จ นายแฮร์ริสได้รับการนำตัวเข้าเฝ้าโชกุน โทะกุงะวะ อิเอซาดะ ซึ่งเป็นโชกุนคนที่ 13 เมื่อแฮร์ริสได้กล่าวสุนทรพจน์สั้นๆเพื่อมอบสาส์นตราตั้ง ก็ได้มีการกล่าวตอบด้วยข้อความดังนี้ ยินดีด้วยกับสาส์นที่ส่งมาพร้อมกับท่านทูตจากเมืองไกล และยินดีต่อการสนทนาพาทีเช่นเดียวกัน สัมพันธภาพจะดำเนินสืบไปชั่วกาลนาน จากเหตุการณ์นี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงการยุติสมัยแห่งการอยู่โดดเดี่ยวจากประเทศอื่นเป็นเวลานานอย่างแท้จริง แต่ก็นับว่าเป็นการเริ่มต้นสมัยแห่งการรุกรานหลายๆด้านจากชาวตะวันตกที่มีผลต่อคนญี่ปุ่นเป็นอย่างมากในสมัยนั้น (ริชาร์ด สตอร์รี่ 2520 : 86)

ภายหลังจากการลงนามในสนธิสัญญาอะนะงะวะ ก็เป็นไปตามที่รัฐบาลญี่ปุ่นคาดการณ์เอาไว้ เมื่อชาติมหาอำนาจยุโรปซึ่งสนใจในโลกตะวันออกทราบข่าวว่าสหรัฐอเมริกาได้ทำลายนโยบายการอยู่โดดเดี่ยวของญี่ปุ่นลงแล้ว ชาติมหาอำนาจเหล่านี้ก็รีบรุกเข้ามายังญี่ปุ่นเพื่อขอสิทธิพิเศษสำหรับชาติของตนบ้าง โดยเนเธอร์แลนด์และฝรั่งเศสเป็นชาติมหาอำนาจต่อมาที่ได้เข้ามาทำสนธิสัญญาร่วมกับญี่ปุ่น ซึ่งทั้งสองชาติได้เรียกร้องให้มีกิจกรรมเพื่อการค้าในระดับปกติกับญี่ปุ่นด้วย ในขณะที่แรงกดดันจากภายนอกที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อยกเลิกนโยบายการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของญี่ปุ่นอย่างสิ้นเชิงนั้น การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านก็เกิดขึ้นในญี่ปุ่นด้วย ผู้นำของขบวนการนี้ได้ใช้ประโยชน์จากพลังและศักดิ์ศรีของราชสำนักของจักรพรรดิในเมืองเกียวโต โดยตั้งข้อเรียกร้องต่อโชกุนว่าพวกเขาเถื่อนควรจะถูกรับไล่ออกจากดินแดนของญี่ปุ่น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้สามารถสรุปได้ว่าเมื่อนายพลเมทิว ซี. เพอร์รี่กลับเข้ามาอีกครั้งพร้อมกับเรือรบที่มากขึ้นอันเป็นการแสดงออกถึงกำลังที่มีมหาศาลของสหรัฐอเมริกาให้ญี่ปุ่นได้เห็น และญี่ปุ่นที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวมาเป็นเวลานานจึงควรได้รับการเปิดประเทศเพื่อสานสัมพันธ์ไมตรีกับชาติต่างๆ ทั้งนี้ในการตัดสินใจของรัฐบาลญี่ปุ่นได้เล็งเห็นถึงผลเสียหากไม่ยอมทำสนธิสัญญากับอเมริกา อาจจะเป็นการก่อให้เกิดสงครามขึ้นได้ ญี่ปุ่นจึงได้ตัดสินใจที่จะหลีกเลี่ยงการเกิดสงครามอันจะนำมาซึ่งความพ่ายแพ้ของประเทศ จึงได้ยอมร่วมลงนามในสนธิสัญญาคะนะงะวะร่วมกับสหรัฐอเมริกา จึงทำให้ภายหลังจากนั้นชาติมหาอำนาจอื่นๆ ต่างก็รีบรุดเข้ามายังญี่ปุ่นเพื่อเรียกร้องขอสิทธิพิเศษสำหรับชาติตนบ้าง เพราะกลัวว่าจะเป็นการเสียผลประโยชน์ในพื้นที่ที่นาน้ำญี่ปุ่นจึงเกิดการลงนามสนธิสัญญากับประเทศอื่นๆ ตามมามากมาย ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส ฮอลันดา และรัสเซีย

2.ผลกระทบจากการถูกผลักดันให้เปิดประเทศที่มีต่อญี่ปุ่น

จากการศึกษาถึงผลกระทบจากการถูกผลักดันให้เปิดประเทศที่มีต่อญี่ปุ่น พบว่าการเข้ามาของชาติมหาอำนาจ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาเพื่อบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศนั้น ภายหลังจากการที่ญี่ปุ่นยอมเปิดประเทศทำให้มีผลกระทบต่างๆ ตามมามากมาย อีกทั้งความเสื่อมอำนาจของตระกูลโทะกุงะวะยังเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้นภายใน คือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจจากความไม่เสถียรภาพและไม่มั่นคงของตัวรัฐบาลเอง ซึ่งจะอธิบายถึงผลกระทบทั้ง 2 ประการดังนี้

2.1 การเสื่อมอำนาจของโชกุนโทะกุงะวะและการคืนอำนาจการปกครองให้กับจักรพรรดิ

จากการเข้ามาของสหรัฐอเมริกาเพื่อยื่นข้อเรียกร้องให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ การตัดสินใจลงนามในสนธิสัญญาของโชกุนนั้นแสดงให้เห็นถึงความเสื่อมอำนาจและความอ่อนแอของสถาบันโชกุนอย่างชัดเจน จากการที่ญี่ปุ่นได้เปิดประเทศมาอย่างยาวนานและดำรงอยู่ภายใต้ความสงบสุขและสันติภาพภายในมาอย่างต่อเนื่องร่วม 2 ทศวรรษ นอกเหนือจากความภาคภูมิใจที่มีต่อสังคมและประเทศญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นเองแล้ว สภาพเศรษฐกิจและชีวิตที่สามารถดำรงอยู่ได้ก็ทำให้คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่เกิดความเข้มแข็งในอุดมการณ์ชาตินิยมอย่างมากด้วยเช่นกัน (วีระชัย โชคมุกดา 2554 : 206) และการที่ญี่ปุ่นปิดประเทศมายาวนานกว่า 200 ปีแต่พวกเขาก็ยังสามารถดำรงชีวิตมาได้ อย่างมั่นคงเช่นเดียวกัน ดังนั้นการที่รัฐบาลโชกุนยินยอมต่อแรงกดดันของต่างชาติที่ต้องการให้เปิด

ประเทศนั้นเป็นการทำให้เห็นถึงความอ่อนแอของโซกุนเองที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน และการที่โซกุนไม่สามารถทำให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาได้ ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่าระบอบนี้อ่อนแอเกินกว่าจะมีความชอบธรรมในการเป็นผู้ปกครอง

ก่อนที่โซกุนจะได้ลงนามในสนธิสัญญากับอเมริกันนั้น โซกุนได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ไม่เคยได้ปฏิบัติมาก่อนคือการเดินทางไปปรึกษาองค์จักรพรรดิ ณ เกียวโต อีกทั้งยังแต่งตั้งที่ปรึกษาจากบรรดาไคเมียวรอบนอกให้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจ ซึ่งล้วนแต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของระบอบโซกุนในฐานะผู้นำทางทหารที่เข้มแข็งตลอดมา เมื่อเป็นเช่นนี้บรรดาไคเมียวจากหัวเมืองรอบนอกที่รอคอยโอกาสล้มระบอบโทะกุงะวะมานาน จึงถือเป็นโอกาสที่จะทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกทั้งเมื่อโซกุนได้ทำการแต่งตั้งให้ ออิ นาโอสูกะ ขึ้นมาเป็นหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งเขาเป็นผู้ที่มีแนวความคิดในเรื่องการปกป้องสถาบันโซกุนอย่างเข้มแข็ง มีความเผด็จการในการปฏิบัติงานและเขาพยายามทำให้สถาบันโซกุนมีอำนาจเด็ดขาดมากยิ่งขึ้นเท่าไร บรรดาไคเมียวที่ไม่พอใจในการตัดสินใจของโซกุนก็จะยิ่งต่อต้านเพิ่มมากขึ้น แต่นอกเหนือไปจากบรรดาไคเมียวแล้วก็ยังมีปัญญาชนส่วนใหญ่ เช่นซามูไร ก็มีความแตกแยกมากมาย เกิดพวกหัวคิดใหม่ๆ ขึ้นมามากมาย แต่กระนั้นส่วนใหญ่แล้วก็มุ่งเป้าเพื่อโค่นล้มรัฐบาลโซกุนโทะกุงะวะด้วยกันทั้งสิ้นถึงขั้นที่มีการนำเสนอให้มีการปฏิรูปโดยการล้มเลิกระบอบโซกุนลงเพื่อถวายอำนาจคืนแก่องค์จักรพรรดิ (วีระชัย โชคมุกดา 2554 : 207)

บรรดาไคเมียวรอบนอกเริ่มมีการรวมตัวกันเพื่อต่อต้านการดำเนินการของโซกุนเพื่อที่จะเปิดประเทศตามการเรียกร้องของตะวันตก และเมื่อ ค.ศ. 1858 โซกุนอิเอซาคะถึงแก่กรรมลง มีการเลือกโซกุนคนใหม่เพื่อขึ้นมาดำรงตำแหน่งซึ่งก็คือ โทะกุงะวะ โยชิโตะมิ ซึ่งยังมีอายุน้อยอยู่มาเป็นโซกุน ภายหลังจาก ออิ นาโอสูกะก็ได้รับการแต่งตั้งให้ขึ้นมาเป็นหัวหน้ารัฐบาลทหาร ต่อมาเมื่อออิ นาโอสูกะ ได้ลงนามในสนธิสัญญากับสหรัฐอเมริกา ในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 1858 นั้นก็ยิ่งทำให้เกิดความวุ่นวายภายในเพิ่มมากขึ้นทันที คือทั้งจักรพรรดิ ไคเมียว หรือชนชั้นสามัญบางกลุ่มที่ต่อต้านโซกุน ก็ได้รุมประณามบรรดาปัญญาชนที่เสนอการปฏิรูป ขับไล่ต่างชาติ และพวกรักชาติหรือชาตินิยมก็มีการออกมาโจมตี ยิ่งเป็นการทำให้สถาบันโซกุนเสื่อม

อำนาจลงอย่างรวดเร็ว ได้เกิดคำขวัญทั่วทั้งญี่ปุ่นว่า “ถวายเกียรติแก่องค์จักรพรรดิ ขับไล่คนป่าเถื่อน ปิดเมืองท่า ปฏิรูปประเทศ”

ในขณะที่ญี่ปุ่นต้องเปิดประเทศเพื่อทำการค้าและสนธิสัญญาร่วมกับต่างชาติเพราะถูกสหรัฐอเมริกาข่มขู่ บรรดาชาмуไรกลุ่มหนึ่งไม่พอใจการยินยอมของโชกุนจึงได้รวมตัวกันการต่อต้านขึ้นในระหว่าง ค.ศ. 1867 จนเกิดเป็นสงครามกลางเมืองขึ้นระหว่างกลุ่มชาмуไรที่ต่อต้านนโยบายเปิดประเทศกับกลุ่มชาмуไรที่ให้ความสนับสนุนรัฐบาล แต่โชกุน โยชิโนบุ ผู้ดำรงตำแหน่งชุนกุนขณะนั้น หลีกเลี่ยงการทำสงครามกลางเมืองด้วยการมอบอำนาจปกครองประเทศกลับคืนไปให้ องค์จักรพรรดิ นับตั้งแต่นั้นมาญี่ปุ่นจึงเริ่มต้นก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ อำนาจของโชกุนซึ่งปกครองประเทศแทนองค์จักรพรรดิเป็นเวลายาวนานถึง 700 ปีจึงสิ้นสุดลงนับแต่นั้นมา

จากที่ได้กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การเสื่อมอำนาจของโชกุน โทะกุงะวะ นั้นเป็นเพราะการปกครองที่ไม่มีประสิทธิภาพของตัวโชกุนเอง แต่การเปิดประเทศให้กับตะวันตกนั้นก็เหมือนข้ออ้างที่บรรดาพวกต่อต้านระบอบโชกุนจะนำมาใช้เพื่อขับไล่โชกุนให้หมดอำนาจลงไป แต่อาจจะสามารถมองได้ว่าในเวลานั้นชาวญี่ปุ่นบางส่วนเองก็ไม่ได้ต่อต้านการเปิดประเทศแต่อย่างใด นั่นเป็นเพราะพวกเขารับรู้ถึงผลประโยชน์ของการค้าขายระหว่างประเทศที่จะเกิดขึ้นตามมาในภายหลังการเปิดประเทศ แต่ปัญหาสำคัญที่พวกเขาเกรงกลัวคือการที่ชาวต่างชาติอาจจะเข้ามาครอบครองอำนาจในญี่ปุ่น โดยสิ้นเชิง ดังนั้นระบบโชกุน โทะกุงะวะ ที่อ่อนแอจึงไม่มีความสำคัญต่อพวกเขาอีกต่อไป ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่เองต่างก็เชื่อมั่นในอำนาจของจักรพรรดิมากกว่าอำนาจที่ล้มเหลวของโชกุน

2.2 การประท้วงของประชาชนจากปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาทองคำราคาถูกลง

ภายหลังการเปิดเมืองท่าค้าขายกับต่างประเทศก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งก่อความเดือดร้อนให้ทั้งประชาชนและพ่อค้า อันเนื่องมาจากปริมาณการค้าระหว่างประเทศได้ขยายเพิ่มมากขึ้น วัตถุดิบต่างๆส่งออกเป็นจำนวนมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ ผลผลิตภายในประเทศเช่นไหมดิบ ใบชาจึงมีราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันสินค้านำเข้าก็มีราคาถูกลง ก่อให้เกิดเงินเฟ้อในเรื่องราคาสินค้าที่สูงขึ้น ราคาข้าวสูงขึ้นจากเดิมหน่วยละ 100 เป็นหน่วยละ 530 จากการเปิดเมืองท่าค้าขายกับต่างประเทศก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งก่อความเดือดร้อนให้ทั้งกับ

ประชาชนและพ่อค้า โดยเริ่มตั้งแต่ใน ค.ศ. 1858 ญี่ปุ่นไม่มีความรู้ในเรื่องระบบเงินตราจึงทำให้เสียเปรียบในทางการค้า อัตราแลกเปลี่ยนทองคำกับเงินในตลาดโลกขณะนั้นอยู่ราวๆ 1 ต่อ 15 หรือ 1 ต่อ 16 แต่อัตราแลกเปลี่ยนในญี่ปุ่นขณะนั้นอยู่ราวๆ 1 ต่อ 5 จนกระทั่งในปีค.ศ. 1860 จึงได้มีการปรับปรุงให้ใกล้เคียงกับอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดโลกมากขึ้น ดังนั้นทองคำของญี่ปุ่นจึงได้หลังไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก (อิวัจ บอร์ดัน 2526 : 82) การค้าตามเมืองท่าเปิดได้ทำให้เกิดผลกระทบอย่างสำคัญยิ่ง พ่อค้าต่างชาติพบว่าราคาทองคำในญี่ปุ่นถูกกว่าราคาตลาดโลก โดยสามารถซื้อได้ในราคา 1/3 ของราคาตลาดโลก จึงมีการซื้อทองคำในปริมาณมากไปขายให้กับจีนในราคาที่สูงขึ้นถึงสามเท่า รัฐบาลญี่ปุ่นได้มีการห้ามการไหลออกของทองคำด้วยการทำเหรียญกษาปณ์ทองคำแบบลดค่าเหรียญกษาปณ์ (Debase) โดยยึดถือมาตรฐานโลก การลดค่าทำให้มีปริมาณเงินมาก จึงทำให้เกิดปัญหาภาวะเงินเฟ้อ อีกประการหนึ่งชาวตะวันตกนั้นมีความต้องการใหม่มาก จึงทำให้ราคาใหม่ทั้งภายในและภายนอกประเทศสูงขึ้นสามเท่าเมื่อต้น ค.ศ. 1860 ในขณะเดียวกัน สินค้านำเข้ามีเพิ่มมากขึ้นเพราะเสียภาษีน้อยมาก สินค้าต่างชาติจึงมีราคาถูก โดยเฉพาะสินค้าฝ้ายสำเร็จรูป ถึงแม้จะเป็นผลดีกับผู้ซื้อ แต่ก็เป็นการทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศหมดหนทางที่จะแข่งขันกับสินค้าต่างชาติอื่นๆ สินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ ก็มีราคาสูงขึ้นเช่นเดียวกัน (จันทรินาย ภัก่อธิคม 2549 : 141)

รัฐบาลโทกูงะวะจึงมีความต้องการที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานะทางการเงินของตน โดยอาศัยกำไรจากการค้าขายกับต่างประเทศ ภาษีอากรที่ส่วนมากได้มาจากรายได้ภายในประเทศ และโดยการบังคับยืมจากพ่อค้า แหล่งรายได้เหล่านี้ไม่เพียงพอที่จะสนองเงินที่ขาดดุลในแต่ละปีซึ่งคิดเป็นทองมากถึง 700,000 แท่ง (เรียว) การเปิดเมืองท่าเพื่อรับการเข้ามาของต่างชาติเช่นนี้กลับเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายประจำปีขึ้นอีกมากมาย จากสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเงินของรัฐบาลและการไหลออกของทองคำ และการลดค่าเงินได้ถูกนำมาใช้อีกในฐานะเป็นวิธีหนึ่งที่สนองความต้องการเงินที่เพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งมาตรฐานของเหรียญมีค่าน้อยกว่า 1 ใน 8 ของมูลค่าเดิม การลดค่านี้อาจทำให้ค่าของเหรียญโลหะเงินและทองลดลงด้วย แต่ในความเป็นจริงแล้ว หลังจากได้มีการวิเคราะห์โดยโรงกษาปณ์ฟิลาเดเฟียเกี่ยวกับส่วนประกอบของเงินจากเหรียญเงินอิชิมู ซึ่งเพอร์รี่ได้เป็นผู้ริเริ่มให้ทำขึ้นนั้นควรจะมีความเท่ากับเงินดอลลาร์เม็กซิกัน แต่กลับพบว่าเงินเหรียญอิชิมูมีค่าโลหะประมาณ 33 เซนต์ และจากสนธิสัญญาการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 1858

ซึ่งมีข้อความระบุว่าโลหะต่างๆควรมีการแลกเปลี่ยนระหว่างน้ำหนักต่อน้ำหนัก ดังนั้นเงินดอลลาร์เม็กซิกันสามารถแลกเหรียญเงินอซิบูได้ 3 เหรียญ โดยทันทีที่มีการตกลงอัตราแลกเปลี่ยนนี้และเริ่มมีการค้าขายอย่างแท้จริงแล้ว เหรียญทองคำของญี่ปุ่นในคลังก็ลดลง ซึ่งมีผลกระทบต่อตลาดการเงินยิ่งขึ้น นับเป็นเวลานานหลายปีมาแล้วที่เงินมีค่าสูงในญี่ปุ่น โดยที่มีการแลกเปลี่ยนอย่างคร่าวๆในอัตราหนึ่งต่อหก ในขณะที่ในส่วนอื่นของทวีปเอเชียแลกทองได้ 2 แท่งในไม่ช้าพ่อค้าและนักเดินเรือก็ได้รับผลกำไรสูง โดยที่ญี่ปุ่นต้องสูญเสียเหรียญทองคำไป และในช่วงปลายปี ค.ศ. 1859 ทองจำนวน 1 ล้านแท่งก็ถูกส่งออกจากประเทศญี่ปุ่น และโชกุนก็ถูกบังคับให้ปรับค่าของเงินให้เท่ากับค่าที่สามารถเปรียบเทียบได้กับส่วนอื่นๆของโลก (ฮิวจ์ บอร์ดัน 2526 : 83)

จากปัญหาทางการเงินของรัฐบาล ปัญหาทองคำไหลออกนอกประเทศและสินค้าภายในประเทศที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายได้ประท้วงอย่างรุนแรง ชาวเมืองโกรธแค้นที่ข้าวขึ้นราคา และใน ค.ศ. 1866 ในช่วงที่ภาวะเงินเฟ้อสุดขีด เกิดการจลาจลข้าว (Rice Riots) ในเมืองเอโดะและโอซาก้า ชาวเมืองทำลายร้านค้าข้าวหลายร้อยแห่ง ตามเมืองใหญ่เมืองเล็กและตามหมู่บ้านก็เกิดจลาจลข้าวขึ้นเช่นเดียวกัน ในปี ค.ศ. 1866 ยังเกิดความไม่สงบจากการประท้วงเรื่องราคาไหม ชาวนาและผู้ผลิตหลายพันคนประท้วงอย่างรุนแรงจนขยายไปทั่วเมือง มีการทำลายทรัพย์สินและทำร้ายเจ้าหน้าที่ที่ดิน จนรัฐบาลต้องส่งกำลังทหารไประงับเหตุ และในปี ค.ศ. 1860 ผู้ผลิตไหมอาจจะได้รับกำไรจากการที่ไหมมีราคาสูงขึ้นก็ได้ตำหนิว่า สภาพอันยากลำบากของสามัญชนมาจากพ่อค้าต่างชาติและผลของการที่รัฐบาลตกลงที่จะค้าขาย

โดยสรุป การเปิดประเทศเพื่อทำการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับตะวันตกก่อให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นการก่อความไม่พอใจให้กับทั้งประชาชนและพ่อค้า อีกทั้งญี่ปุ่นยังเป็นฝ่ายเสียเปรียบในเรื่องการค้ากับอเมริกาอย่างมากจากทั้งภาวะเงินเฟ้อและปัญหาทองคำภายในประเทศ จึงเป็นการทำให้ระบบเศรษฐกิจของญี่ปุ่นตกต่ำลง ชาวนาและประชาชนต่างก็ยากจนลง รวมทั้งพ่อค้าที่ก็ได้รับผลกระทบในด้านราคาของสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดความไม่พอใจของประชาชนจนทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านระบอบโชกุนโทกูงะวะ ชาวนาฉวยโอกาสลุกฮือต่อต้านภาษีและ โจมตีเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เหตุไม่สงบเกิดขึ้นทั่วไปในสองปี

สุดท้ายของระบบโซกุนโทกุงะวะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในค.ศ. 1866 มีการจลาจลในเมือง 35 ครั้ง ชาวนาลูกฮือ 105 ครั้ง

สรุป

การเข้ามาใช้อำนาจของชาติตะวันตกเพื่อบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศนั้น เกิดมาจากความเสื่อมและความอ่อนแอของสถาบันโซกุนที่ไม่สามารถทนต่อแรงกดดันจากต่างชาติได้ สุดท้ายการยินยอมให้เปิดประเทศนั้นยังกลายเป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆขึ้นในประเทศญี่ปุ่นตามมา เช่น ปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจและปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงสมัยโทกุงะวะ โดยการที่โซกุนต้องยอมเปิดประเทศให้กับตะวันตกนั้น ทำให้เกิดฝ่ายต่อต้านโซกุนและยังมีการปลุกระดมให้ประชาชนร่วมต่อต้านสถาบันโซกุนเพื่อหันมาเทอดทูนและถวายอำนาจคืนแก่องค์จักรพรรดิโดยชี้ให้เห็นถึงความอ่อนแอของโซกุนที่ยอมรับข้อเรียกร้องของตะวันตกอย่างง่ายดายและเมื่อมาถึงในปลายสมัยโทกุงะวะรัฐบาลก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหภายในประเทศได้จนทำให้ชาวเมืองได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ส่งผลให้หลายฝ่ายต่างไม่พอใจในความอ่อนแอและการไม่สามารถแก้ไขปัญหาของรัฐบาลได้ จนในที่สุดจึงนำไปสู่การโค่นล้มรัฐบาลโทกุงะวะลง ซึ่งถือเป็นการล่มสลายของตระกูลโทกุงะวะและจบยุคสมัยโทกุงะวะที่ปกครองญี่ปุ่นมาเป็นเวลายาวนานถึง 265 ปีลง

บรรณานุกรม

เจียน ชีระวิทย์. **วิวัฒนาการการปกครองของญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2511.

จันทร์ฉาย ภัคอุทิม. **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

บีสลีย์ ดับบลิว. จี. **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่**. แปลโดย ทองสุก เกตุโรจน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์. **ญี่ปุ่น 100 ปี ภาพแห่งความทรงจำ**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2527.

ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์. **สร้างคน สร้างชาติ สไตล์ญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

เพ็ญศรี กาญจโนมัย. **ประวัติศาสตร์ทั่วไปของญี่ปุ่นสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในพระบรมราชูปถัมภ์, 2527.

ริชาร์ด สตอร์รี่. **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่**. แปลโดย พรรณี สรุงบุญมี. และหม่อมราชวงศ์ ประกายทองสิริสุข. กรุงเทพฯ : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2520.

วีระชัย โชคมุกดา. **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: ยิปซี สำนักพิมพ์, 2554.

สงวน อ้นคง. **ประวัติการแห่งประเทศญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ, ม.ป.ป.

ฮิวจ์ บอร์ดัน. **ศตวรรษใหม่ของญี่ปุ่นจากเปอร์รี่ถึงปัจจุบัน**. แปลโดย วุฒิชัย มูลศิลป์ . สุภัชชา นิลวัชระ . และพจนานา เหลืองอรุณ. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2526.